

بسم الله الرحمن الرحيم

Tağut'a Küfretmek

Peygamberlerin Ortak Dîni

Ebu Hamza el-Afgani

www.risalatun.com

Çeviren: Fatih Topçu

İçindekiler

İçindekiler	2
Önsöz	4
Tagut kelimesinin manasını öğrenmek en öncelikli vecibedir.....	6
Tagut kelimesinin arap dilindeki asli manası	7
Tagut kelimesi, Allah'a karşı haddini aşanları ve Allah'ın dışında kendisine ibadet olunanları kapsar	8
Tefsirlerde tagutun tanımı hakkında seleften nakledilen çeşitli örneklendirmelere dair	9
'Lafzın umumuna bakılır, nüzul sebebinin hususi oluşuna değil' kaidesinin önemine dair	9
Şeytanın en büyük tagut (et-tâgûtu'l-ekber) oluşu ve ona yapılan ibadetin keyfiyeti.....	10
Tagutların çok çeşitli olması ve Nebi'nin ﷺ putları 'tagutlar' diye isimlendirmesi	11
Taguta küfür ve Allah'a iman etmek, farzların ilki ve en önemlisidir	13
Kişi taguta küfretmeksizin İslam'a giremez	16
Küfrü emrettiği zaman taguta tâbi olmak, ona ibadet ve iman etmenin bir çeşididir	17
Taguta karşı küfrü gerçekleştirmenin keyfiyeti.....	18
Önce Tevhid.....	20
Tagutun destekçileri olan kötü alimler ve tagutun diğer neferlerinin küfrüne ve şirkine dair delillerin en önemlileri.....	20
Tagutun, kafirlerin en büyüğü olması ve bazı sıfatları	22
Tagutun, kafirleri imandan küfre çıkarması, onları imandan alıkoyup saptırmasıdır	24

<i>Allah'ın yanında kendisine ibadet olunan, ancak bundan razı olmayanlar tağut değildir.....</i>	<i>25</i>
<i>Tağutların farklı türleri ve zamanımızın ileri gelen tağutları .....</i>	<i>25</i>
<i>Allahu Teâlâ'nın "Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Cibte ve tağuta iman ediyorlar." buyruğuna dair .....</i>	<i>28</i>
<i>Tağutun hükmüne başvurmak, ona iman etmek ve Allah'ın dışında ona ibadet etmektir.....</i>	<i>29</i>
<i>"De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi?..." ayetine dair .....</i>	<i>33</i>

Önsöz

Bu risalenin temel amacı, Kur'an-ı Kerim ve Nebevi Sünnet'te tağuta küfretme esası (el-kufriu bi't-tâğût) ile ilgili bizlere ulaşan bütün delilleri gözler önüne serip açıklamaktır. Bir şeye küfretmek, İslami terminolojide o şeyi inkar etmek, reddetmek ve ondan uzaklaşmak manasına gelir.

İslam dininin ilk delil kaynağı Kur'an-ı Kerim ve ikinci delil kaynağı Nebevi Sünnet'tir ve bundan dolayı bu risalemizin temel dayanağı bu ikisi olacaktır. Konumuzla alakalı alimlerin sözlerini, başlı başına bir hüccet mertebesine getirmeden, tağut terimi hakkında Kur'an ve Sünnet'i baz alarak ortaya koydukları kavillerden istifade edip mümkün mertebe yer vermeye çalıştık. Sonuç itibariyle önünüzdeki bu risale, kabul görmüş olan İslam alimlerinin Kur'an ve Sünnet'i esas alarak tağut hakkında ortaya koyduğu çıkarımlarının bir rivayeti kabilindendir.

Araştırmamızı mümkün olduğunca kısa ve öz tutmaya çalışmakla beraber, meseleleri kolayca anlaşılacak şekilde izah etmeye de özen gösterdik.

Dinimizin temel prensibi, ibadet ve kulluğu alemlerin tek yaratıcısı olan Allah'tan başkasına yapmamak ve Allah'a şirk koşmayı bütün boyutlarıyla terketmektir. Her kim bu temel prensibi yerine getirmiyor veya cehaletinden dolayı yerine getiremiyor ise, bununla müşriklerin zümresine dahil olur ve bu haliyle katiyyen müslümanlardan sayılamaz. Bu temel prensibi kavramamış olan bir kimse, İslam dini ile alakalı olan her bir meseleyi karıştıracak ve doğru şekilde idrak etmekten mahrum kalacaktır. İslam'ın temel esastan yana cahil olan bir kimsenin dinin temellerini, bunların üzerine bina edilen meseleleri, dinin hükümlerini ve kanunlarını birbirine karıştırmaması mümkün değildir.

Risalemizin konusu, İslam dininin aslı ile ilgilidir ve onu tam olarak anlayabilmek için İslam'ın aslı olan Tevhid'i ve "La ilahe illallah" kelimesine dair ilmi de doğru bir şekilde edinmiş olmak gerekmektedir. Bir kimse İslam dininin aslını doğru bir şekilde kavrayamadıysa, esasen İslam hakkında yazılanların hiçbirini doğru şekilde anlaması mümkün olmayacaktır.

Türkçe kitaplar arasında tağuta küfretme esası ile ilgili bir açığı kapatacağını umduğum bu kitabı, yazara ve bütün kullarına dünya ve ahirette faydalı kılmasını Allah'tan (Subâhnehu ve Teâlâ) niyaz ederim. Başarı yalnızca Allah'tandır. Salat ve selam peygamberimiz Muhammed'e ve onun ashabına; hamd, alemlerin rabbi olan Allah'adır.

Bu satırlardan sonra yazılanları, her insanın iyice idrak etmesi gerekir. Çünkü insanoğlunun yaratılma sebebi, bu ilmin kapsamındadır. İnsan bu dünyada hakikati araştırmakla, eriştiği hakikate tabi olmakla ve Rabb'inin kendisine olan nimetlerini kabul edip O'na şükrederek itaat etmekle yükümlüdür. Sadece Rabb'ine boyun eğerek ve yalnızca O'na kulluk ederek Tevhid'i hayata geçirenlerden (muvahhidlerden) olması, bahsettiğimiz bu hususların ilk adımı olacaktır.

İşte bu, Tevhid dini, kendisiyle bütün peygamberlerin gönderildiği İslam dinidir. Onun anlamı, tek bir yaratıcının varlığına inanmakla sınırlı olmayıp, tek bir olan yaratıcıdan başkasına kat'î surette ibadet ve kulluk edilmemesi gerektiğini ifade eder. Dinimizin temel esası budur.

Allahu Teâlâ hepimizi apaçık olan hakikate hidayet eylesin ve bizleri tağuta küfredip yalnızca kendisine ibadet ve itaat eden muvahhidlerden kılsın. Amin.¹

---

¹ Önünüzdeki bu çalışma, yazarın Arapça telif ettiği "kitâbu'l-islâm ve edilletuhu" adlı eserinde yer alan tağuta küfretme ile ilgili bölümün Türkçe tercümesidir. (mütercim)

Tağut kelimesinin manasını öğrenmek en öncelikli vecibedir

Tağuta küfür ve Allah'a iman etme esası, farzların en önemlisidir; çünkü "Lâ ilâhe illallah" kelimesinin hakiki manasını ifade eder ve Kur'an-ı Kerim'de bu mana defalarca açıklanmıştır. İlahi kitapların ve rasullerin tamamının gönderilme sebebi de budur.

Tağut lafzı Kur'an'da sekiz yerde geçer ve bunların her biri Tevhidin özü ile alakalıdır. Bu husus, hakkında detaylı açıklamalar geleceği üzere, şunu izah etmektedir ki, İslam dini ancak tağutun manasını bilerek ve hemen ardından tağuta küfretmekle gerçekleşir. Bu, mükellef olan herkese onun ilmini edinmenin ne denli öncelikli bir farziyet olduğunu gösterir.

Tağuta küfretmek, "lâ ilâhe illallah" Tevhid kelimesinin ilk yarısını ifade eder. Tevhid kelimesi ise "Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilen hiçbir şey yoktur" (لا معبودَ حقَّ إلا الله) anlamı taşır. Böylece tağut kelimesinin manasını bilmenin, kişinin İslam'ının sıhhati için vazgeçilmez bir şart olduğu anlaşılmış olur.

Kişi, tağut lafzını bilmiyor ve hiç duymamış olsa dahi buna rağmen müslüman olması mümkündür. Ancak, Allah'ın dışında kendilerine ibadet olunanların tamamını reddetmediği müddetçe müslüman olabilmesi mümkün değildir. Zaten tağuta küfretme ilkesinin muhtevası budur ve kişi, müslüman olabilmenin diğer şartları ile birlikte bunu yerine getirirse, kendisine nassın ulaşmaması gibi durumlardan dolayı tağut lafzından yana cahil olsa dahi böylece müslüman olur.

Lafızdan yana cahil olan bu kişi, esasen tağuttan teberri edip onu reddettiği halde, yanlış bir te'vile dayanarak herhangi bir tağutu 'tağut' diye isimlendirme hususunda tevakkuf edebilir(duraksayabilir). Bu durumda kişi manada değil, yalnızca isimlendirmede hataya düşmüştür ve hatalı te'vilinden dolayı kafir olmaz². Bu kişi, isimlendirme hususundaki şüphelerinin yanlışlığı kendisine açıklanıp bunlar giderilmediği müddetçe mazurdur.

---

² Kişinin cehaletinden dolayı şer'an muteber bir özür sahibi olması şartıyla. (Kişi lafızdan yana cahil olduğu halde lafzın muhtevasından yana cahil değildir ve aslen tağuta küfrediyordur. - mütercim)

O halde bilinmelidir ki, ibadet ve itaatin, tek olup ortağı bulunmayan Allah'tan başkasına ait olmadığını yakinen bilmediği sürece kişinin müslüman olabilmesi mümkün değildir. (Tevhid ile şirkin arasını ayıran) Bu hususu bilmeyen kimse kesinlikle müslüman olamaz. Zira ilim amelden öncedir ve şehadet kelimesinin hakikatine dair ilim sahibi olmak, İslam'ın asli şartlarından biridir.

Tağut kelimesinin arap dilindeki asli manası

Tağut kelimesi (طَغَى) “tağâ” kökünden türemiştir ve (تَجَاوَزَ حَدَّهُ) “haddini aştı” anlamına gelir. Araplar bu kelimeyi hem insan hem de eşya için kullanmışlardır. Allahu Teâlâ Kur'an'da şöyle buyuruyor:

(إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ) “Şüphesiz, su sınırını aştığı vakit sizi gemide biz taşıdık”.³ Yani tufan sebebiyle su kendi seviyesini aştığı zaman.

Yine Firavun hakkında şöyle buyuruyor:

(إِنَّهُ طَغَى) “O (Firavun) gerçekten haddini aştı”.⁴ Yani zulümden yana haddini aştı ve zalimlerden / tiranlardan oldu. Kastolunan had, kullar için olan ubdiyyet / kulluk haddidir; her kim onu aşar ve kendisi bir mabud olur ise o tağuttur. Eski arapların kullanımında tağut, çokça haksızlık ve zulüm yapan kimseye denirdi. Bunu hem müfred ve cem' olarak, hem de müzekker ve müennes için kullanmışlardır. Buna ilaveten tağut kelimesinin cem'i (طواغيت) “tavâğiyt” şeklinde gelmiştir. Aynı anlamı taşıyan (طاغية) “tâğiyeh” kelimesinin cem'i (طواغ) “tavâğîn” şeklindedir.

Bundan dolayı selef, bir kimse hakkında “tağuta mü'min” ibaresini, onu kafir olarak gördüğünü ifade etmek için kullanıyordu. Şa'bi (rahimehullah) ve diğerlerinden, Haccac bin Yusuf es-Sekafi hakkında gelen rivayetler bu yöndedir. Bu tür bir ifadeyi zalim bir müslüman hakkında kullanmamışlardır. Onu “tağut” olarak isimlendirdiklerinde ise, hiç şüphesiz onu kafir olarak görüyorlardı. Ancak dikkatten uzak tutulmamalıdır ki, tağutlar adına mücadele

---

³ 69/Hâkka 11

⁴ 79/Nâziât 17, 20/Tâhâ 24 ve 43

eden bazı kimseler, bahsettiğimiz bu hususun ihtilafı olduğunu vehmini uyandırma gayreti içerisine girişmişlerdir.⁵

Tağut kelimesi, Allah'a karşı haddini aşanları ve Allah'ın dışında kendisine ibadet olunanları kapsar

Kur'an ve sünnette, yani şeriatin kullanımında tağut kelimesi, Allah'a karşı tuğyan sahibi olan⁶ ve Allah'ın dışında kendisine ibadet olunanların tamamını ifade eder. Öte yandan bu kelimeyi 'şeytan' şeklinde tefsir eden rivayetler de gelmiştir ki, hiç şüphesiz bu tefsirlerden her birinden çıkan mana aynıdır, farklı değildir.

Müfessirler tağut hakkında, onun Allah'ın yanında kendisine ibadet olunan herşeyi ifade ettiğini söylemişlerdir. Vahidi şöyle demiştir: "Lugat alimlerinin hepsi, tağut kelimesinin Allah'ın dışında kendisine ibadet olunanların tamamını kapsadığı görüşündedir."⁷

Tağut kelimesine dair lugat alimlerinin kabul ettiği mana hakkında bilgi veren bu ifadeden kasıt, kelimenin lugavi değil şer'i anlamıdır. Araplar bu kelimeyi risaletten önce bu manada kullanmamıştır. Dinin ikmalî ile birlikte kelimenin hakiki manası bu şekilde belirlenmiştir ve artık bu hususta farklı görüşlere de yer kalmamıştır.

Öte yandan müfessirler, seleften 'tağut şeytandır' sözünü de rivayet ederler ki, bu tanımın kabule şayan olduğunu hemen belirtmek gerekir. Esasen bununla bir önceki tanım birbirinin aynısıdır ve aralarında herhangi bir fark yoktur. Şeytan, insanların tamamını kendisine ibadet etmeye çağırdığı için tağut kelimesinin tanımlamasına girenlerin başını çeker ve bu sebeple en büyük tağut (et-tağutu'l-ekber) olarak da isimlendirilmiştir.

---

⁵ Günümüzde bu zümreden sayabileceğimiz birtakım insanların dillendirdiği "her tağut kafir değildir" veya "selefin bir kimseye tağut hükmü vermesi, onu kafir olarak gördüğü anlamına gelmez" şeklindeki şüpheleri bu kabilden değerlendirmek mümkündür (mütercim)

⁶ Bu tanım, sadece Allah'ın bilebileceği gaybe dair bilgi iddiasında bulunan veya Allah'ın yanında kanun koyanları ve böylece kendisini bu türden bir rububiyet makamına getiren herkesi kapsar.

⁷ Ed-Dureru's-Seniyye: 2/300

Allah'ın dışında kendisine ibadet olunan ve bundan razı olup insanları buna davet eden diğer taşutlara gelince, onları bu tür bir küfre çağırın lanetli şeytandan başkası değildir. Bununla birlikte şu açığa çıkmaktadır ki, Allah'tan başkasına ibadet edenlerin tamamı esasen şeytana ibadet etmiştir.

Tefsirlerde taşutun tanımı hakkında seleften nakledilen çeşitli örneklendirmelere dair

Seleften bazıları taşut terimini birbirinden farklı örneklendirmelerle tefsir etmişlerdir. Aralarındaki bu ayrışma bir tezat(zıtlık) ihtilafı değil, tenavvu' ihtilafıdır⁸ ve esas itibarıyla bir ihtilaf olarak algılanması dahi doğru değildir. Aksini iddia eden hata etmiştir.

Seleften kimileri taşutu örneklendirirken onu kahin, sihir, putlar ve yahudi hahamlar olarak yorumlamıştır ki, taşut lafzı bu anlamların tamamını ifade etmektedir. Örneklendirmeler farklı olsa da, bunların tefsirlerinden çıkan mana hususunda tam bir ittifak halindedirler.

'Lafzın umumuna bakılır, nüzul sebebinin hususi oluşuna değil' kaidesinin önemine dair

Fıkıh usulü alimleri, nassın iniş sebebine değil, ifade ettiği umumi manaya itibar edileceğini, dolayısıyla ayetin veya hadisın hükmünün de özel sebeple sınırlı olmayıp umumi sayılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Kişinin, dinin önemli bir esasını teşkil eden bu kaideye bağlı kalmaması, kendi dinini, asıllarından asıllarında yıkıma sebep olacaktır. Örnek verilecek olursa, Allahu Teâlâ "her kim şunu şunu yaparsa, o kafirdir" şeklinde umumi bir söz beyan ettiği zaman buna karşılık "bu yahudiler hakkında nazil oldu, Allah bize onların belirli bir sebepten dolayı kafir olduklarını haber veriyor; ancak bize gelince, bizden her kim bunun aynısını yaparsa, ona bir zarar dokunmaz" şeklinde bir tutumun ne kadar tutarsız olduğunu izah etmeye dahi lüzum yoktur. Eğer böyle bir tutum geçerli olsaydı, vahyedilen ayetlerin anlamı kalmaz ve hatta dinin tamamı kıyamet gününe dek anlamını yitirirdi ki bu şekilde bir

---

⁸ Çeşitlendirme veya örneklendirmedeki farklılık. (mütercim)

düşünce Kur'an'ın inzaline dair Allah'ın hikmetine şiddetli şekilde ta'n etmek (dil uzatmak)'tır. Bundan Allah'a sığınırız.

Şeytanın en büyük tagut (et-tâğûtu'l-ekber) oluşu ve ona yapılan ibadetin keyfiyeti

Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (٦٠) وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
(٦١) وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ (٦٢)

'Ey Âdem oğulları! Size şeytana ibadet etmeyin, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır' demedim mi? 'Ve bana ibadet edin, doğru yol budur' demedim mi? Andolsun ki, o (şeytan) sizden pek çok milleti kandırıp saptırdı. Akledecek durumda değil miydiniz? (36/Yâsîn 60-62)

Okuduğumuz ayetler aşağıdaki hususlara işaret ediyor:

- Allah'ın dışında lanetli şeytana ibadet ediliyor olması
- Allahu Teâlâ'nın, şeytana ibadet etmeyi kendisine ibadet etmenin zıttı kılmış olması
- Allah'tan başka birşeye ibadet edenlerin esasen şeytana ibadet etmiş oldukları
- Ve bunların "andolsun ki, o (şeytan) sizden pek çok milleti kandırıp saptırdı..." ayetinde kendilerinden bahsedilen kimselerden olmaları

Şeytanın insanların birçoğunu saptırması, insanların çoğunluğunun ona secde ederek ibadet etmesi ile değil, şeytanın onları Allah'ın dışında putlara ve benzerlerine ibadet etmeye çağırmış ve onların da bu çağrıya itaat etmeleri sureti ile gerçekleşmiştir.

- Küfre çağırdığı zaman şeytana itaat etmenin, ona ibadet etmenin bir çeşidi oluşu
- Şeytana yapılan ibadetin çoğunluğunun, büyük küfür veya büyük şirkin herhangi bir türüne çağırdığı zaman ona itaat etmekle vuku bulması,

- Büyük küfür içeren bir emre itaat etmenin, emri verene secde edilmese de, Allah'tan başkasına ve şeytana ibadet etmek oluşu,
- Küfür içeren emirler verenlerin tağut olmaları,

Allahu Teâlâ şöyle buyuruyor:

يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا (٤٤)

(İbrahim dedi ki:) Babacığım! Şeytana ibadet etme! Çünkü şeytan, çok merhametli olan Allah'a âsi oldu. (19/Meryem 44)

Bu, 'şeytan seni putlara ibadet etmeye çağırdığı zaman, itaat ederek ona ibadet etme' anlamındadır. Öyle ki İbrahim'in (aleyhisselam) babası ve kavmi, şeytana secde ederek ibadet ediyor değillerdi. Putlara ibadet ettiklerine dair Kur'an'ın birçok yerinde gelen açıklamalar, bu sözümüzün delilidir.⁹

Tağutların çok çeşitli olması ve Nebi'nin ﷺ putları 'tağutlar' diye isimlendirmesi

Tağutun anlamının 'şeytan' ile sınırlı olduğunu zannedenler yanılmıştır. Selef tağuta birbirinden farklı tanımlar getirirken, bununla onun sadece şeytan, putlar veya başka şeyler olduğunu söylemek istememiştir. Selef burada bir sınırlandırmaya gitmediği gibi, aksine misaller vererek kelimenin umumi manasını ortaya koymuştur.

Allahu Teâlâ şöyle buyuruyor:

...وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ... (٢٥٧)

Kafirlerle gelince, onların dostları da tâğuttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürürler. (2/Bakara 257)

Ayetten anlaşıldığı üzere, tağutlar çoktur ve şeytan da onlardan biri ve hatta onların başını çeken önderidir. Allah ona lanet etsin.

---

⁹ Bu anlamda bazı ayetler: 21/Enbiya 52-53, 26/Şuara 70-71

Buhari'nin Ebu Hureyre'den, onun da Nebi'den ﷺ rivayet ettiği bir hadiste şöyle geçer: *"İnsanlar kıyamet gününde bir araya toplanacak. Onlara şöyle denilecek: 'Her kim her neye ibadet ediyor idiyse onun ardına düşsün'. Artık kimi güneşin, kimi ay'ın kimi de taşutların ardına düşüp gidecek..."*

Yine ondan rivayet edilir: *"Bunlar (develer) taşutlara bırakılır, hiç kullanılmazdı. Ham, belirli bir (yavru deve) sayısına ulaşan erkek devedir. İşi bitince taşutlara bırakılır ve hiçbirşey için kullanılmazdı."*

Başka bir rivayet şöyledir: *"(İslam'da) ne fera' kurbanı vardır ve ne de atîre kurbanı. Fera', ilk doğan devedir. Onu taşutları için kurban ederlerdi. Atire'yi de recep ayında kurban ederlerdi."*

Müslim, Abdurrahman bin Semure'den (ra), o ise Rasulullah'tan ﷺ şöyle dediğini rivayet ediyor: *"Babalarınız ve taşutlar (tavâğiyt) adına yemin etmeyin!"*

Bu hadis, Ahmed'in Müsned'inde *"taşutlar adına (tavâğiyt)"* şeklinde rivayet edilir.

Sahihu'l-Buhari'de Aişe (ra) annemizden şöyle dediği rivayet edilir: *"İbadet ettikleri taşut (tâğiyeh) Menat (putu) için ihrama girerlerdi."*

Yine Buhari'de şöyle rivayet edilir: *"Devs taşutu (tâğiyeh) ki, cahiliyye döneminde ona ibadet ederlerdi."*

Tağuta küfür ve Allah'a iman etmek, farzların ilki ve en önemlisidir

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنِ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (٢٥٦)

Artık her kim tağuta küfreder ve Allah'a da iman ederse, kopmak bilmeyen sağlam kulpa tutunmuş olur. Allah, her şeyi duyan ve her şeyi bilendir.
(2/Bakara 256)

Bu ayet aşağıdaki hususlara işaret ediyor:

- Tağuta küfretmenin zorunluluğu / farziyeti ve imanın sıhhati için şart oluşu; bununla beraber Allah'a iman etmenin farziyeti
- Bu iki hususu yerine getiren kimsenin, 'hak din' veya 'islam dini' veya "La ilahe illallah" kelimesi anlamına gelen sağlam kulba sınıksız tutunmuş olması
- Bunu yerine getirmeyen bir kimsenin müslüman olamayacağı
- Allahu Teâlâ'nın tağuta küfretmeyi, kendisine olan imandan önce zikrederek tağuta küfretmenin ne denli önemli olduğunu açığa çıkarması
- Bununla kastolunanın, Allah'ın dışında kendisine ibadet olunan herşeyden ibadet hakkının (uluhiyyeti) nefyi ve bu hakkın sadece Allah'ta olduğunun ispatı olması
- "La ilahe illallah" kelimesinin bu anlamı kendi içinde barındırıyor olması
- Allah'ın yanında başka bir şeye, ibadetin herhangi bir türünü sarfeden kimsenin görünüşte her ne kadar ilim sahibi veya hasenat / iyi amel sahibi olsa da, müşrik oluşu ve geçerli bir imanının olmayışı
- Tıpkı Allah'a mümin veya kafir olunduğu gibi, tağuta da iman edilebileceği veya ona kafir olunabileceği
- Kişi tağuta küfretmiş olmadığı sürece, onda imanın gerçekleşmeyeceği
- İman ve büyük küfür (el-kufu'l-ekber) aynı anda bir kalpte bulunamayacağı

Bundan dolayı aynı anda hem Allah'a hem de tağuta iman etmek; başka bir deyimle, aynı anda hem Allah'a hem de tağuta ibadet ediyor olmak

kesinlikle mümkün değildir. Aynı anda Allah'a da tağuta da küfretmek bundan dolayı mümkün değildir. İman ve küfür birbirinin zıttı oldukları gibi, ne birleşebilir ve ne de bir arada bulunabilirler.

- Tağutun farklı türleri ve özellikleri hakkında ilim sahibi olmanın farziyeti
- Küfür teriminin ve tağuta küfretmenin ne olduğuna ve nasıl gerçekleşeceğine dair ilim sahibi olmanın farziyeti
- Allah'ın isim ve sıfatlarına ve fiillerine dair ilim sahibi olmanın farziyeti
- İman teriminin ve Allah'a iman etmenin ne olduğuna ve nasıl gerçekleşeceğine dair ilim sahibi olmanın farziyeti
- Bu ilim olmaksızın, zikrettiğimiz hususların tamamını teşkil eden Tevhid'in gerçekleşmesinin mümkün olmayışı

Kişi, Allah ile tağutun kim olduğunu, iman ile küfrün ne olduğunu bilmeksizin, nasıl Allah'a iman ve tağuta küfür edebilecektir?!

- Bunların ilmini edinmenin, her müslüman erkek ve kadına farz olması

Ayetten ayrıca çıkarılması gereken dersler şunlardır:

- Bunun hemen öncesinde Ayetu'l-kursi geçmiştir ki Tevhid'e dair açıklamalar içermesi sebebiyle Kur'an'ın en azametli ayetidir.
- Bu ve bundan sonraki ayette¹⁰ Allah'a küfretmenin mahiyetine dair izah ve açıklamalar gelmektedir. Bütün bunlar, bu konunun ehemmiyetine işaret eder.
- Şüphesiz doğruluk ile sapıklık ve her ikisinin birbirine olan farkı açıkça ortaya çıkmıştır. Bunu ayetteki “مِنْ” edatından anlıyoruz: “مِنْ الْغَيِّ” – “Doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır”.
- Küfür ile iman, hak ile batıl ve aralarındaki fark, bunların hakikatini ve ilmini öğrenmek isteyenler için apaçıktır.
- Bu dünyada en sarsılmaz ve kendisine tutunmaya en layık olan şey Allah'ın dinidir.

---

¹⁰ Bakara 256 ve 257

- Her kim tam anlamıyla tağuta küfredip Allah'a da iman ederek bu dine tutunmaz, bunun yerine tutunacak başka şeyler arayacak olursa; ne tutunacak sağlam bir dal bulabilecek, ne de küfrün uçurumuna yuvarlanmaktan kendisini kurtarabilecektir. Bundan Allah'a sığınırız.

Allahu Teâlâ yine şöyle buyurur:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ (٣٦)

Andolsun ki biz, 'Allah'a ibadet edin ve Tâğut'tan uzak durun' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, yalanlayanların sonu nasıl olmuştur! (16/Nahl 36)

Ayet aşağıdaki hususlara işaret ediyor:

- Allah her ümmete bir peygamber göndermiştir.
- Gönderdiği her peygambere, kavmini Allah'a ibadet etmeye ve tağuttan uzak durmaya (ictinab etmeye) çağırmayı emretmiştir.
- Bütün peygamberlerin dini, bu iki temel esas üzerine bina edilmiştir.
- İctinab kelimesi, şeriatte yasaklamaya dair gelen en şiddetli ifadedir ve nefret ile teberri etme gibi eylemleri tanımının içerisine alır. Buna dair detaylı açıklamalar ileride gelecektir.

Kişi tağuta küfretmeksizin İslam'a giremez

Bir kimse kendisine risalet hüccetinin ulaşmamasından dolayı bu husus hakkında cahil kalmış olabilir. Bu durumda cahil bir müşriktir ve kıyamet gününde tekrar imtihan olunacaktır. Ancak eğer önceden müslüman idiye, tağuta küfretmeyi terkettiğinden dolayı İslam'dan çıkar ve mürted olur. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى (٢٥٦)

Artık her kim tağuta küfreder ve Allah'a da iman ederse, kopmak bilmeyen sağlam kulpa tutunmuş olur. (2/Bakara 256)

Tagut, cins isimdir ve burada elif-lam takısıyla gelmiştir ki, bu şekilde cinsin tamamını ve kendi tanımına uyan şeylerin her türünü ve birimlerini kapsamaktadır. Müslümandan asıl itibariyle istenilen şey, tağutların tamamını muayyen şekilde / ismen reddetmesidir. Bunun yanında, kişinin aslen tanımadığı tağutlara karşı muayyen şekilde küfrü gerçekleştirmekle sorumlu olmaması, akli selim ile bilinen birşeydir. Tagut olan bir şahsı (ismen) tanımak, ancak onun durumundan ve kendisini tağut yapan eylemlerinden habersiz olmak da bu kabilden değerlendirilir. Ancak onu tanıyan ve kendisini tağut yapan eylemlerinden haberdar olan, fakat bu eylemlerin şeriatteki hükmünden yana cahil olan kimse müslüman değildir; zira tağutu reddetmeyen kişi müşriktir ve bir açıdan Allah'tan başkasına ibadet etmektedir. Şeriatin bu meseledeki delilleri kendisine ulaşmamış ise, bu durumda kişi cahil bir müşrik konumundadır.

Küfrü emrettiği zaman tağuta tâbi olmak, ona ibadet ve iman etmenin bir çeşididir

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ (٣١)

Onlar Allah'ın dışında hahamlarını, rahiplerini ve Meryemoğlu İsa'yı rabler edindiler. Oysa onlara sadece tek ilaha ibadet etmeleri emredilmişti. Ondan başka ibadete layık hiçbir şey yoktur. O; bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir. (9/Tevbe 31)

Bahsi geçen bu insanlar, hahamlar ve rahipler kendilerine haramı helal, helali de haram kıldıklarında onlara tabi oluyorlardı. Yoksa buradaki anlam, onlara secde ve bu türden ibadetler sunuyor olmaları değildir. Bu sebeple, Peygamber'in ﷺ Adiy bin Hatim'e söylediği rivayet edilen aşağıdaki sözün, ayeti açıklar mahiyette ve anlam itibarıyla sahih olduğu hususunda, muteber müfessirlerin tamamı ittifak etmişlerdir.

أتيتُ النبي ﷺ وفي عنقي صليبٌ من ذهبٍ قال فسمعته يقول (اتخذوا أحبارهم ورهبانهم أرباباً من دون الله...) قال قلت يا رسول الله إنهم لم يكونوا يعبدونهم قال أجل ولكن يجُلُّون لهم ما حَرَّمَ الله فيستحلُّونه ويحرمون عليهم ما أحلَّ الله فيُحرِّمونَه فتلك عبادتهم لهم

Peygamber'e ﷺ –boynumda altından yapılmış bir haç bulunduğu halde- geldim. Onu şöyle derken işittim: 'Onlar Allah dışında hahamlarını ve rahiplerini rabler edindiler...' Dedim ki: 'Ey Allah'ın Rasulü! Onlara ibadet etmiyorlardı.' Dedi ki: 'Evet. Ancak onlara Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal kıldılar da, onlar da bunları helal kabul ettiler. Allah'ın helal kıldıklarını da haram kıldılar da, onlar da bunları haram kabul ettiler. Böylece onlara ibadet etmiş oldular.'¹¹

Bu hadisin senedinde kusur bulunsa da ayetin hakiki tefsirinin bu manada olduğuna dair müfessirler tam bir ittifak üzeredirler.

¹¹ Tirmizî, Taberânî 'Kebîr'de ve Beyhakî 'Kubrâ'da rivayet etti ki, buradaki lafız ona aittir.

Tağuta karşı küfrü gerçekleştirmenin keyfiyeti

Tağuta küfretmek ve ondan ictinab etmek, ona yapılan ibadeti reddetmenin bir ifadesidir. Tağuta karşı küfrü gerçekleştirebilmek için mutlaka ondan nefret edip ona düşmanlık beslemek gerekir. Tağutun, kendisi ile aynı din üzere olmadığını bilmesi, müslüman için kat'i bir zorunluluktur. Ayrıca, hakiki manada tağuta ibadet eden ve Allah'a karşı sarîh bir şekilde büyük şirk işleyen bir kimsenin de İslam dini üzere olamayacağını yakinen bilmeksizin, tağuta küfür bilfiil gerçekleşmiş olmayacaktır.

Tağuta küfretmenin şartları şu şekilde özetlenebilir:

- Ona ibadet etmenin batıllığına dair tam bir inanç taşımak
- Ona ibadet etmemek
- Hakiki İslam üzere olmadığını bilmek
- Ona nefret beslemek
- Ona dostluk beslememek ve yardımda bulunmamak

Aksine, kudret nispetinde ona düşmanlık göstermek zorunludur ve bundan kasıt, ona düşmanlığı izhar etmektir ki, bu, kişinin kudreti ile ilgilidir. Ancak kalbinde ona karşı nefret beslemek böyle değildir ve (bunun farziyeti) hiçbir zaman sâkıt olmaz.

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ (١١) وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ (١٢) قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ (١٣) قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي (١٤) فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ (١٥) هُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادَهُ يَاعِبَادِ فَاتَّقُونِ (١٦) وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ هُمْ الْبَشَرُ فَبَشِّرْ عِبَادِ (١٧) الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ

De ki: Bana, dini Allah'a hâlis kılarak O'na kulluk etmem emrolundu. Bana müslümanların ilki olmam emrolundu. De ki: Rabbime karşı gelirim, doğrusu büyük günün azabından korkarım. De ki: Ben dinimde ihlâs ile ancak Allah'a

ibadet ederim. Siz, O'nun dışında dilediklerinize ibadet edin. De ki: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem yakınlarını hüsrana uğratanlardır. Haberiniz olsun; bu apaçık olan hüsrânın kendisidir." Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da (öyle) tabakalar var. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Yalnızca benden korkun. Taguta ibadet etmekten ictinab¹² eden ve Allah'a yönelenler ise; onlar için bir müjde vardır, öyleyse kullarıma müjde ver. Ki onlar, sözü işitirler ve en güzeline uyarlar. İşte onlar, Allah'ın kendilerini hidayete erdirdiği kimselerdir ve onlar, gerçek akıl sahipleridir. (39/Zümer 11-18)

Bu ayetler aşağıdaki hususlara işaret ediyor:

- Taguta Allah'ın dışında ibadet ediliyor olması
- İctinab etmenin, ibadet etmemek şeklinde tefsiri¹³
- Her kim taguta ibadet etmeyi terk eder, onu reddeder ve bunun yerine Allah'a yönelip ona iman eder ise, kendilerine müjde verilmiş olan kazananlardan olur. Tıpkı Yunus suresinde Allah'ın dostları hakkında şöyle buyrulduğu gibi:

هُمْ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ... (٦٤)

Dünya hayatında da ahirette de onlara müjde vardır. (10/Yûnus 64)

- Taguttan ictinab edenlerin övülmesi
- Onların, hüsrana uğrayıp ateşte kendilerine azap olunan kimselerin karşısı olmaları
- Bilinçli olarak işitmenin, yani bu hususta çaba sarf etmenin ve ardından işitilene doğrudan doğruya amele dönüştürmenin hidayetin temeli oluşu
- Bu kimselerin övülmüş vasıflarla nitelenmiş olmaları
- Gerçek akıl sahiplerinin bunlar olmaları
- Ayette gelen munfasıl zamir (هُمْ), Arapça dil kurallarına göre bu hususu teyit eder.

---

¹² İctinab kelimesinin manası bu bölümde açıklanacaktır.

¹³ Burada Kur'an yine Kur'an ile tefsir ediliyor.

Önce Tevhid

Tevhid'in, edinilmesi gereken en değerli ilim ve kendisiyle amelin de en değerli amel sayılmış olması, önceki açıklamalarımız ile birlikte şüphe götürmeyecek şekilde ortaya çıktı. En değerli ilim bu olduğu gibi, davetlerin de en kıymetlisi imana çağırarak ve küfürden sakındırmaktır. İnsanlara maruf¹⁴ adına emredilenlerin en önceliklisi iman; münker¹⁵ adına nehyedilenlerin en önceliklisi küfürdür. Tevhid, bu sebeple her işin başında gelmelidir ve her hususta önceliklidir; ilim edinmede, amelde, ilim öğretmede, davette ve marufu emredip münkerden alıkoymada. Esasen bu, dinin hakikatini bilenler için meselelerin en basitlerindendir; fakat buna rağmen insanların çoğu bu konuda aldanmaktadır.

Tağutun destekçileri olan kötü alimler ve taşutun diğer neferlerinin küfrüne ve şirkine dair delillerin en önemlileri

Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا (٧٦)

İman edenler Allah yolunda savaşrlar; küfredenler ise taşut yolunda savaşrlar; öyleyse şeytanın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytanın hileli düzeni pek zayıftır. (4/Nisâ 76)

Ayet aşağıdaki hususlara işaret ediyor:

- Tağut yolunda savaşmanın kişiyi kafir yapan bir amel oluşu,
Söz veya yazı yolu ile taşuta yardımcı olmak da bu kabildendir; hatta savaş halinde bu ikisi diğerinden (silahlardan) çoğu kez daha etkilidir.
- Bu kimselerin şeytanın dostları olmaları,
- Allah'ın bunlara karşı savaşmayı müminlere emretmiş olması.

¹⁴ İslam şeriatinin uygun gördüğü herşey (m.)

¹⁵ İslam şeriatinin kerih gördüğü herşey (m.)

Böylelikle bu kimselerin müşrik olduğu açıkça ortaya çıkar. Bunun başlıca sebeplerini şöylece sıralayabiliriz:

- Küfür kanunlarının ve bunları vaaz, icat ve icra edenlerin, bunlarla hüküm verenlerin ve bunlar gibi birçok tağutun himayesini üstlenmeleri
- İnsanları, İslam'a muhalif olan yasama işine katılmaya mecbur kılmaları ve böylece onları küfre zorlamaları
- Allah'tan başka hiç kimsenin hakkı olmayan kayıtsız şartsız itaati, tağutlar için ikrar (ve deklare) ederek büyük şirke girmeleri
- Kişiyi dinden çıkaran (sözlü ve ameli) pek çok küfür içermesine rağmen, tağutun emirlerini yerine getiriyor olmaları
- Tağuta rıza gösterip bunu açığa vurmaları ki, bu, küfür ve şirktir.

Bunları yaparken, kendi içlerinde tağuttan razı olmasalar dahi durum değişmez ve onlara bir fayda sağlamaz; çünkü her kim sarîh biçimde yani kasten kapalı ifadeler kullanmaksızın veya birden fazla manaya gelen ifadeler konuşmaksızın veyahut ikraha maruz kalmaksızın küfre açıktan rıza gösterirse, icma ile kafir olur ve niyetine itibar edilmez. Kendi içinde küfre rıza göstermese de, dünyaya olan sevgisi onu küfrü açıkça telaffuz etmeye de vardıracaktır. Nihayetinde kişi az bir dünyalık için küfrü dinine tercih etmiş ve hiç şüphesiz, Allahu Teâlâ'nın aşağıdaki ayetinin kapsamına girenlerden olmuş olur.

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ
مِنَ اللَّهِ وَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (١٠٦) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ (١٠٧)

Kim iman ettikten sonra Allah'a küfrederse -kalbi iman ile dolu olduğu halde zorlanan başka- fakat kim kalbini kâfirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlaradır; onlar için büyük bir azap vardır.(106) Bu, onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür. (16/Nahl 106-107)

Tağutun, kafirlerin en büyüğü olması ve bazı sıfatları

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (٢٥٧)

Allah, iman edenlerin dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa (nura) çıkarır. Küfredenlere gelince, onların dostları da tâğuttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürürler. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar. (2/Bakara 257)

- Allah, iman edenlerin dostu / velisidir.
- Tağut da küfredenlerin dostudur; kafirlerin onu dost ve yardımcı edinmeleri, onların¹⁶ karakteristik özelliklerindendir.
- Allah'ın iman edenleri karanlıklardan nura çıkarması; onları küfürden imana çıkarmasıdır.
- Tağut, bunun tersini küfredenlere yapar ve bu, onun değişmez özelliklerindendir.
- Tağut, Allah'a tamamiyle muhaliftir.
- Karanlıklar (zulumat) yani sapıklıklar ve şeytanın yolları çeşitlidir ve sayıca çoktur.
- Nur, yani hakikat ve dosdoğru yol (es-sirâtu'l-mustakîm) tektir ve birden fazla olması mümkün değildir.
- Sapıklığa götüren tağutlar oldukça çoktur.
- Hidayeti veren yalnızca Allah'tır.
- Küfredenler imandan küfre çıkarak kafir olurlar; onları nurdan alıp karanlığa çıkararak kafir olmalarına sebebiyet verdiği için tağutun küfrü daha katı ve şiddetlidir.
- Tağut, kafirlerin en şiddetlisi ve onların önderidir.

¹⁶ Bunlar hem tağutun hem de kafirlerin sıfatlarıdır.

Bir kimse çıkar da 'her kafir iman üzere değildi ki, ondan çıkarılmış olsun' şeklinde bir itiraz getirirse, buna şöyle cevap verilebilir: 'Her kafir, tağut onu ondan çıkarana dek fıtrat üzere idi'. Yine eğer 'her mü'min küfür üzere değildi ki, ondan çıkarılmış olsun' şeklinde bir itiraz getirilirse, bunu da İmam Taberi aşağıdaki şekilde açıklamıştır.

"Öyle ki, (tağutların) insanları imandan çıkarması, onları küfre vardırana kadar dalalete düşürmeleridir. Bunun anlamı, daha önceden imana hiç girmemiş olsalar da onları hakikatten ve onun hayrından alıkoymalarıdır.

Tıpkı 'babam beni mirasından menetti'¹⁷ diyen kişinin durumu gibi. Bu, baba hayattayken mülkünü(n tamamını) oğlundan başkasına bağışlayıp onu ondan mahrum bıraktığında söz konusu olur. Esasen oğlu hiçbir zaman mülke sahip olmadı ki ondan 'çıkarılmış' (sonradan men edilmiş) olsun. Ancak, kişi kendi mülküne geçecek olan şeyden men edildiği vakit buna, 'O (mülk) ondan çıktı' denir.

Yine bu manada 'Filan kişi beni taburundan çıkardı (men etti)' denir. Yani bu kişi tabura alınmadığı gibi, daha önce de hiçbir zaman taburun bir ferdi olmamıştır."¹⁸

---

¹⁷ Ahraceni diye bir ifade kullanıyor ki, bu şekilde 'beni mirasından çıkardı' anlamına gelir. (m.)

¹⁸ İmam Taberî bunları, ilgili ayetin tefsirinde zikrediyor.

Tagutun, kafirleri imandan küfre çıkarması, onları imandan alıkoyup saptırmasıdır

Bundan kasıt, tagutun hakiki anlamda insanları kafir yapabiliyor olması değildir, zira hiçbir mahlukun buna kudreti yoktur. İblis dahi, onların çoğunu saptırmasına rağmen, buna kadir değildir. Bunun delili Allahu Teâlâ'nın aşağıdaki kavlidir.

وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي

Benim size karşı zorlayıcı bir gücüm yoktu, yalnızca sizi çağırdım, siz de bana icabet ettiniz. (14/İbrâhîm 22)

Bu husus iyice düşünüldüğü zaman, kendisini İslam'a mensup sayan insanların arasında ne denli büyük bir cehaletin yayıldığını anlamakta zorluk çekilmeyecektir. İş o dereceye vardı ki, 'Hristiyanların Papa'sı tagut olarak isimlendirilemez; çünkü esasen insanları küfre götüren (çıkarıcı) o değildir' gibi tuhaf ifadeler sarfeden kimi insanlar, günümüzde alimlik iddiasında dahi bulunabilmektedir. Bilakis, bahsettiğimiz 'imandan alıp küfre götürme' meselesi, tagutların ayrılmaz bir sıfatıdır. İmam el-Kurtubi, 'tagut; kahin, şeytan ve insanları saptıran önderlerin hepsidir.'¹⁹ der.

Söz konusu saptırma ve haktan alıkoyma iki şekilde cereyan edebilir. Ya insanları küfre salt davet edip küfrü emrederler ve insanlar da gönüllü biçimde tabi olur. Ya da tabi olmazlar, bu durumda da cebir kullanarak insanları küfre zorlarlar.

Böylece, küfre çağıran ve onu emreden herkesin tagut oluşu şüphe götürmeyecek şekilde açığa çıkmaktadır. Bunun yanında cebir kullanarak insanları küfre zorlayanların tagut olması, elbette daha önceliklidir.

¹⁹ Kurtubî Tefsîri 3/282

Allah'ın yanında kendisine ibadet olunan, ancak bundan razı olmayanlar tağut değildir

Buna dair verilebilecek bazı örnekler İsa (aleyhisselam), melekler ve müslümanların ulemasından kabul edilen Abdulkadir Geylânî'dir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَوْمَ يَخْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْمُولَاءُ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ (٤٠) قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمْ
بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ (٤١)

O gün Allah, onların hepsini toplayacak; sonra meleklerle: Size ibadet edenler bunlar mıydı? diyecek. 'Sen yücesin, bizim dostumuz onlar değil, sensin. Belki onlar cinlere ibadet ediyorlardı. Çoğu onlara iman etmişti'; diyecekler.
(15/Sebe 40-41)

Tağutların farklı türleri ve zamanımızın ileri gelen tağutları

Allah'ın yanında kendisine ibadet edilen herkes, bundan nefret etmediği ve bunu reddetmediği sürece tağuttur.

Onların hayatta olup mükellef ve amellerinden sorumlu tutulanları kafirdir; örneğin cinler ve insanlardan olan şeytanlar gibi. Fakat amellerinden sorumlu tutulmayanlar; hayvanlar, ağaçlar ve taşlar gibi, aslen küfürle nitelendirilmezler. Ne var ki bunların hepsi tağut olarak isimlendirilmede birdir. Esasen şirk işleyen kimseler, genelde doğrudan taş ve put gibi cisimlere²⁰ ibadet etmez, temsil ettikleri ölü insanlara²¹ ibadet ederler; ancak buna rağmen ibadet edilen cisimler tağut olarak isimlendirilir.

Yukarıda bahsettiğimiz sıfatları üzerlerinde taşıyanların tağut olarak isimlendirilmesi, tağutların birçok cinsinin bulunduğunu göstermektedir. Bunların içinden kimi türlerin insanların arasında çokça bulunması sebebiyle, Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde bu türlerin mevzu bahis edildiğini görürüz. Bu anlamda, zamanımızda dünya ülkelerinin tamamına yayılmış olmasından dolayı,

²⁰ Heykeller buna dair bir örnektir.

²¹ Bu bağlamda temsil edilen şey bir ideolojik lider veya salih bir insan olabileceği gibi, insanların kutsadığı İslam'a aykırı bir öğreti veya ideoloji olması da mümkündür.

hüküm tağutunu²² bir örnek olarak gösterebiliriz. Bilinmelidir ki, insanları saptıran herkes, o topluluğun ve batıl dinlerinin tağutudur.

Tağutların farklı türleri olarak şunları sayabiliriz:

- Putlar,
- İnsanların nezdinde putların kabul görmesini sağlayanlar,
- Gaybe dair bilgi sahibi olduğunu öne sürüp insanları saptıran kahinler²³,
- Sihirbazlar,
- Yahudi hahamlar ve hristiyan papazlar gibi her türlü batıl dinin önderleri,
- Emrettiği herşeye –bu küfür ve şirk olsa dahi- kayıtsız şartsız itaat olunduğu zaman, Allah'ın yanında ilah edinilen kişinin hevası,
- Zatı için sevilenler; yani küfrü ve şirki emredecek olsalar dahi mutlak manada kendilerine itaate götüren ve Allah için olmayan bağımsız bir sevgi gösterilenler;
- Yine bu şekilde, zatı için kendisine itaat olunanlar,
- Zatı için yüceltilenler,
- Allah'ın yanında kanun koyuculuk yapanlar ve Allah'ın kanunlarını, şeytanın kendilerine vahyettiği kanunlar ile değiştirenler²⁴ ve böylece kendilerini rablik²⁵ makamına yerleştirenler,
- Kendileri kanun vaaz etmeseler dahi İslam şeriatinin dışında bir hukuk sistemi ile hükmedenler,
- Allah ve peygamberin dışında kendisine muhakeme olunan hakimler,²⁶

---

²² Bunlar teşri tağutu veya kanun vaaz eden tağutlar diye de isimlendirilebilir.

²³ Falcı ve müneccimler

²⁴ Allah'ın kanunlarını tağyir etmek; onları bulundukları asıl durumdan çıkarıp başka hale getirmektir. (m.)

²⁵ Rububiyyet

²⁶ Bu hususa dair açıklamalar ileride gelecektir.

- Zamanımızın lanetli putu demokrasi ile parlamento, anayasa ve çoğulculuk anlayışı gibi kurumlar ve bunların birimleri. Zira bunların hepsi, rabliği sebebiyle sadece Allah'a ait olan kanun vaaz etme yetkisini halka devretmektedirler.
- Birleşmiş Milletler (BM) ile "Uluslararası Adalet Divanı" ve bunlar gibi şeytanın pisliği olan diğer örgüt ve kurumlar,
- Allah'ın dışında kendisine çoğu kez ibadet edilen insan hakları, halk, ulus ve milliyetçilik gibi kavram ve düşünceler,
- Allah'ın emrine muhalefet etse dahi kişinin kendi aklının hoş gördüğü herşeyi yapması, onu Allah'ın dışında bir ilah edindiğini gösterir ve insanların bir çoğunun bu hal üzere olması sebebiyle insan aklı, en büyük tağutlardandır.

Akla ters olduğunu ileri sürerek, Kur'an ve sünnette sabit olan nassları işlevsiz kılmak²⁷ bu kabildendir. Ancak esasen ters olan şey nasslar değil, böyle düşünen kimselerin marazlı ve kusurlu akıllarından başkası değildir. Oysa en doğru yol ve anlayış, selef-i salihin'in üzerinde bulunduğu, "سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا"²⁸ anlayışıyla hareket etmek, Kur'an ayetlerini tahrif²⁹ etmeden ve Peygamber'den ﷺ hadis olarak sabit olan her şeyi, olduğu gibi kabul etmek suretiyle dini nasıl gelmişse öylece kabul etmektir. Kişi dine dair herhangi bir meseleyi ilmi açıdan tamamen ihata edememiş (kavrayamamış) ise, ona yakışan bunun kendi cehaleti, hatası ve kusurundan kaynaklandığını itiraf etmesidir³⁰. Kişinin kendi aklına fazlasıyla güvenmesi, şimdiye kadar birçok filozofu³¹ dipsiz kuyulara düşüren amansız bir hastalıktır. Allah korusun.

---

²⁷ Ta'tîl

²⁸ "İşittik ve itaat ettik" (24/Nur suresi 51)

²⁹ Veya te'vil

³⁰ Dolayısıyla meseleyi kendi akıl ve hevasına göre açıklama cihetine gitmemelidir.

Allahu Teâlâ'nın "Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Cibte ve tağuta iman ediyorlar." buyruğuna dair

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ
الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا (٥١) أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَن يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا (٥٢)

Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Putlara ve bâtıla iman ediyorlar, sonra da kâfirler için: «Bunlar, Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır» diyorlar! Bunlar, Allah'ın lânetlediği kimselerdir; Allah'ın rahmetinden uzaklaştırdığı (lânetli) kimseye gerçek bir yardımcı bulamazsın.
(4/Nisâ 51-52)

- Tağuta iman da edilir küfür de.
- Ayetin yahudi hahamları hakkında indiği rivayet edilmiştir.³²
- Bu kimseler tağuta iman ettiler.
- Onlar bu sözleri, ilerde kendilerinden yardım görme adına gönüllerini kazanmak için Kureyş müşriklerine söylediler; zira umdukları desteği daha sonra Hendek (ahzab) savaşında buldular.
- Söyledikleri sözün batıl olduğunu bildikleri ve Muhammed'in ﷺ hakikat ile gelmiş bir peygamber olduğuna dair ilim sahibi oldukları halde bu sözleri sarf ettiler.
- Hakikate dair ilim sahibi olmalarının kendilerine bir faydası olmadığı gibi, salt bilgi sahibi olmaları kendilerini müslüman da kılmadı.

Bu gerçeğe itiraz edenler, iman ve küfre dair cehmiyyenin sözlerinden daha çirkin ve hatalı bir söz söylemiş olacaktır.

- Ayette geçtiği üzere sarf ettikleri bu söz, kendilerini Allah'ın lanetine müstehak kılan ve küfrü gerektiren bir söz idi ve bundan dolayı onlara artık asla bir yardımcı bulunamaz.

³² Bunların, tağutların bir zümresi olduğuna dair açıklamalar daha önce geçti.

Tagutun hükmüne başvurmak, ona iman etmek ve Allah'ın dışında ona ibadet etmektir

Tagutun hükmüne başvurma eylemini hakiki manada³³ icra eden kimse müşrik olur ve bununla müslüman kalması mümkün değildir. İkrahalinin dışında taguttan hüküm talep etmeye cevaz vermenin ne denli yanlış bir görüş olduğu böylece anlaşılmış olur. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا (٦٠)

Sana indirilene ve senden önce indirilene iman ettiklerini öne süren kimseleri görmedin mi? Ona küfretmekle emrolundukları halde tagutun önünde muhakeme olunmayı istiyorlar. Ve şeytan, onları uzak bir dalâletle saptırmak istiyor. (4/Nisâ 60)

Ayetten aşağıdaki sonuçları çıkarmak mümkündür:

- Bu kimselerin iman iddiasını öne sürmeleri (yez'umune), yani hakikat ile örtüşmeyen bir söz söylemeleri,

³³ Burada kastolunan, kişinin hüküm talep etme eylemini gerçek manada icra etmiş olması ve işlemiş olduğu amelin bu hususa açıkça delalet etmesidir. Ancak, lafızların ve manaların sınırlarına dair anlayıştan yoksun olan bazı kimselerin 'muhakeme' mefhumuna dahil ettikleri şeylerden bahsetmiyoruz. Şurası bilinmelidir ki şirkin hakiki bir manası olduğu gibi, muhakeme olmanın da hakiki bir manası vardır ve bunları bilmeyen kişi, onlara ait olmayan şeyleri bu iki kavrama ekleyecek ve sonuç itibarıyla, esasen taguta muhakeme olmamış olan birtakım insanları kendi zannınca taguta muhakeme oldular diye tekfir edecektir.

Buna dair zikredebileceğimiz husus, kişinin zora düştüğü bir durumda kafirlerden yardım ve destek talep etmesi ile taguttan hüküm talep etmenin farklı şeyler olduğudur. Öyle ki, taguta muhakeme olmanın hakikati, var olan bir anlaşmazlığı tagut yasalarının hakemliği aracılığıyla karara bağlamasını ondan talep etmektir. Böyle bir talep açık şekilde vuku bulduğu zaman bu, müslümanların icması ile büyük şirktir. Ancak açık şekilde vuku bulmaktan ziyade ihtimali ise, o halde bunun hükmü de farklı olur.

Bizim buradaki sözlerimiz, (taguta muhakeme olmanın büyük şirk olduğuna dair) temel esası ortaya koymaya yöneliktir. Bu temel esas üzerinde icma edilmiştir ve müslümanlardan bir ferdin çıkıp bu hususta başka bir görüş ileri sürmesi caiz değildir. Ancak bu temel esası muayyen durumlara indirgemeye gelince, bu hususta ihtilafın vuku bulması mümkündür.

- Tağuttan hüküm talep etmeyi istemenin, yani bu eylemi yalnızca irade etmenin küfür oluşu,
- Bundan dolayı, istemekle kalmayıp tağuttan bilfiil hüküm talep etmenin öncelikle küfür sayılması,
- Kendisinden hüküm talep edilenin icra ettiği küfrün, diğerine nazaran şiddetlilik ve kat'ilik bakımından daha öncelikli olması; zira onun küfrüne sebebiyet vermektedir.
- Tağuta küfretme emrinin onlara, bundan önce kesin olarak verilmiş olması,
- Tağuttan hüküm talep ettiği halde iman iddiasında bulunan kimsenin durumunun açığa çıkarılmış ve bu iddiasının yalanlanmış olması,
- (Bu ameli) istemekle yetinip de fiilen gerçekleştirmemiş olan kimsenin durumunun dahi açığa çıkarılması,
- İstemenin (irade etmenin) kalbi bir mesele olup, yalnızca Allah tarafından bilinmesi,

Fakat bu isteği taşıyan kimsenin bunu insanlara açıkça duyurması söz konusu olabilir ki, bu durum, insanların (bu kimse hakkında) hüküm vermesini gerekli kılar.

- (Fiilen) hüküm talep eden ve kendisinden talep edilenin küfrünün bundan daha öncelikli ve açık olması,
- Bu ayetin, kendi umumi manasına uyan her durumu ve kişiyi kesin olarak ele almış olması ve anlamını saptırmaya veya hatalı tefsir edilmeye mahal bırakmamış olması,
- Ayetin sebab-i nüzulüne dair gelen rivayetlerin, yukarıdaki tespitleri teyit eder mahiyette oluşu,

Buna göre ayet, yahudi bir kimseden hüküm talep etmek isteyen bir münafık hakkında indirilmiştir. Şu var ki, bahsi geçen yahudi bundan dolayı 'tağut' olarak isimlendirilmiştir. Sebeb-i nüzul hakkında gelen bu rivayet, bir önceki ayette olduğu gibi burada da ayetin açık ifadesinin mücerret bir teyididir.

Bahsettiğimiz hakikatlerin ispatına gelince; mevzu bahis edilen ayetin bunun kesin ispatı olduğuna, ancak Allah'ın kitabından yüz çevirmiş kimseler itiraz edebilecektir. Bununla ilgili açıklamalarımız daha önce 'Lafzın umumuna bakılır, nüzul sebebinin hususi oluşuna değil' başlığı altında geçmişti.

Öyleyse bilinmelidir ki, kişi anlaşmazlık halinde tağuttan hüküm talep etmekle müşrik olur; çünkü ondan hüküm talep etmek, ona iman etmenin aynısıdır³⁴. Buna ayrıca delalet eden hususlar aşağıdadır:

- Allah'ın onu emretmesi sebebiyle, hüküm talep etmenin, ibadetin bir çeşidi oluşu,

Zira Allah'ın emrettiği her bir husus ibadettir ve kişi onu bir başkasına sarf etmekle müşrik olur.

- Allahu Teâlâ'nın, tağutun hükmüne başvurmak isteyen kimsenin Kur'an'a ve evvelce inzal olunmuş kitaplara iman etme iddiasını inkar etmiş olması,

Öyle ki, bunlara iman etmiş olmayanın müslüman olabilmesinin imkanı yoktur; müslüman olmayan kimse de tağuta mü'min olan³⁵ bir müşriktir.

- Allahu Teâlâ, ayetteki "ona küfretmekle emrolunmuşlardı" buyruğunda, tağutun hükmüne başvurmaktan kaçınmanın ona küfretmek olduğunu beyan etmiştir.

Tağuta muhakeme olmamak, ona küfretmek sayıldığına göre, buna mukabil ona muhakeme olmak da hiç şüphesiz ona iman etme anlamına gelecek ve sonuçta Allah'a küfretmek olacaktır. Her kim tağuta küfretmek yerine ona iman ve ibadet etmiş ise, bununla müşrik olur.

- Ayette geçen "uzak dalâlet" ibaresinin, Kur'an'ın tamamında büyük şirke delalet ediyor olması,

Bu hususta ittifak edilmiştir. Buna dair bazı örnekler aşağıdadır.

وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا (۱۱۶)

---

³⁴ Tağuta iman etmek, ona küfretmenin zıttı olduğuna göre, bahsi geçen ayet bu hususa açıkça işaret etmektedir. (m.)

³⁵ Yani tağuta iman etmiş olan (m.)

Kim de Allaha şirk koşarsa hakikatte pek uzak bir dalâlete sapmıştır.
(4/Nisâ 116)

يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُ وَمَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ (١٢)

Kendisine zarar ve fayda veremeyen, Allah'tan başka şeylere dua eder.
İşte bu, uzak bir dalâlettir. (22/Hacc 12)

- Şeriaten başkasının hükmüne başvuran kişinin, hiç şüphesiz Allah'tan başkasını hakem edinmiş olması,

Kur'an'ın birçok yerinde bu hususa işaret edilmiştir ve böylesi bir amelin şirk oluşunun her müslüman tarafından bilinmesi zorunludur.

إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ (٤٠)

Hüküm vermek ancak Allah'a aittir. O size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. (12/Yusuf 40)

- Allah'ın hükmünden yüz çevirmenin başlı başına küfür olduğu gibi, tağuta muhakeme olmanın da başlı başına küfür olması

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى

فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ (٢٣)

Kendilerine Kitap'tan bir pay verilenleri görmüyor musun ki, aralarında hüküm vermesi için Allah'ın Kitabına çağrılıyorlar da sonra içlerinden bir kısmı yüz çevirerek dönüp gidiyor. (3/Al-i imran 23)

- Ayet, tağuttan hüküm talep etmenin, sadece şer'i mahkemelerin bulunması ve kişinin bunlardan yüz çevirmiş olması durumunda büyük şirk sayılacağını iddia eden ve böyle bir şart öne sürenleri reddediyor olması

Allahu Teâlâ muhakeme olmayı, başlı başına küfrü gerektiren bir vasıf kıldı; zira ayet “Allah'ın hükmünden yüz çevirmek ve tağuta muhakeme olmak istiyorlar” şeklinde gelmemiş. Bunun yanında bir de tağuta muhakeme olmanın aslında bizatihi Allah'ın hükmünden yüz çevirmek olduğu dikkate alınmalıdır.

Günümüzde şeriatin yürürlükte olmadığını veya muhakeme olanın, sadece kaybolan hakkını geri almaya çalıştığını sebep olarak gösterip, tağuta sarıh biçimde muhakeme olmaya³⁶ cevaz verenlerin, esasen ikrah halinin dışında şirk işlemeye cevaz verdikleri bu açıklamalarımızdan sonra ortaya çıkmış olur. Müslümanın mutlaka bilmesi gereken hususlardan biri de, (fiili olarak) şirk işlemenin yalnızca ikrah altındayken caiz olabileceğidir.

“De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi?...” ayetine dair

قُلْ هَلْ أَنْبِئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَ وَالْحَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ (٦٠)

De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? Allah'ın lânetlediği ve gazap ettiği, aralarından maymunlar, domuzlar ve tâğuta ibadet edenler çıkardığı kimseler. İşte bunlar, yeri (durumu) daha kötü olan ve doğru yoldan daha ziyade sapmış bulunanlardır. (5/Maide 60)

Kıraat imamlarından Hamza b. Habib “tağuta ibadet eden” (عَبَدَ الطَّاغُوتِ) yerine, (عَبَدَ الطَّاغُوتِ) “tağutun kulu” şeklinde okumuştur. Yani ikinci kıraate göre, onları tağuta kul yapmıştır.

³⁶ Kişinin çok anlamlı ve kapalı ifadeler kullanarak veya buna benzeyen yollarla, kaybolan hakkını tağuttan geri almaya ve haksızlığı defetmeye çalışması bunun dışındadır. Bu sözlerimizden, bahsettiğimiz hususların her koşulda caiz olduğu sonucuna gidilmemelidir. Bizim burada açıklığa kavuşturmaya çalıştığımız mesele, bu tür yolların, hüküm talep etmeyi açık şekilde içermedikleri sürece, şirk olmadığıdır.

Burada şu husus dikkatlerden kaçırılmaması gerekir ki, yaşadığımız zamanda şeriatin terimlerini birbirine karıştırıp bunların önemini idrak edemeyen ve kendi ağızlarından çıkan sözlerin dahi manasını bütünüyle kavrayamayan bazı insanlar türemiştir. Bunlar, zaruret halinde tağuttan açık şekilde hüküm talep etmeye cevaz vermekteler ve hatta aralarında bir taraftan bu amelin büyük şirk olduğunu ikrar ederken diğer bir taraftan da büyük şirk kabul ettikleri bir amele ikrah seviyesinde olmayan zaruret durumunda sarıh biçimde cevaz verenler dahi vardır! Ancak (adalet ilkesini gözönünde tutarak) şu belirtilmelidir ki, bu insanların kimisi, bu bağlamda kişiyi icma ile küfre düşüren muhakeme ibaresinin hakiki manasını kastettiği halde kimisi de yukarıda bahsi geçen ve aslen muhakeme olmayan hususları kastetmiştir.

Ayetin anlamı şöyledir: “Ey Muhammed! Onlara de ki: Bizim hakkımızda düşündüklerinizden daha kötü olanı size haber vereyim mi? (ardından o sıfatlar zikredilir)..”

Burada tağuta ibadet etme, Allah'ın laneti, gazabı ve maymun ile domuza dönüştürmesi ile birlikte zikredilmiştir. Öyle ki, her kim tağuta ibadet ederse lanetlenmiş, gazap olunmuş, (Allah katında) durumu en kötü olan ve doğru yoldan en çok sapmış bulunandır.

Allah en doğrusunu bilendir.